

35. A Pantokrátor bizonyít

„...A Thot-hegyi Pantokrátor Krisztus hiába emelte ítélkező jobbját a magasba az arcát kivésték!”

(Vörös Győző: Templom Théba koronáján)

Sors vezérelte különös érdekesség az, hogy az időben távol lévő, de összetartozó dolgok hosszú idő elteltével újra és miként találkoznak. Ilyen Thébai Remete Szent Pál, a magyar Szent Korona, a kusita tradíció, a korai kereszténység „eretnek” gondolatai és természetesen a fehér barátok lelkeségének az összetartozása.

Az 1990-es években egy fiatal és tehetséges egyiptológus engedélyt kapott az egyiptomi kormánytól, hogy a Királyok Völgyében lévő Toth-hegyen feltáró ásatásokat végezzen, ahol Montuhotep fáraó négyezer éves téglatemplomát tárták fel. Minderről 1997 őszén a londoni szaklap, az *Egyptian Archeology* korrekten be is számolt. Vörös Győző, mert ő az a fiatal egyiptológus, különböző, itt nem taglalható észrevételekből arra a következtetésre jutott, hogy itt ez a Toth-hegy nem más, mint egy természetes piramis, ahol minden bizonnyal egy fáraósírnak is lennie kell. Meg is találta a keresett bejáratot egy több mint 30 m magas sziklafalon.

Amikor feljutottak abba a magasságba, hatalmas föld alatti termeket találtak a hegy gyomrában. Az egyik föld alatti teremben egy hatalmas, kifosztott szarkofágot találtak. Mivel a termet a sírfosztogatók már tökéletesen kifosztották és Vörös Győző kutatási engedélye sem erre a területre szólt, kénytelen volt azzal megelégedni, hogy a termeket bejárták és fényképeket készítettek.

A dolog itt nekünk, magyaroknak különösen érdekes kezd lenni. Az egyik teremben egy korai keresztény szentélyt fedeztek fel, ahol a falon egy ember nagyságú pantokrátor-képet találtak.

2. kép Kopt Szentély apszisa a Pantokrátor Krisztus-ábrázolással, a négy evangélista apokaliptikus szimbólumaival, a nap és a Hold perszonifikált képével.

Forráshely: Vörös Győző: Templom Théba koronáján, Százszorszép Nyomda Kiadó és Kft. é.n. 72-73 oldal, kétoldalas kép

A problémák ekkor kezdődtek. Ugyanis a fiatal egyiptológus a megtalált pantokrátor-kép és a pilisi fehér csuhás pálosok között összefüggést talált. Akik ugye a Pilisben „születtek”, és hatásuk a nemzetre több mint 500 éven keresztül felmérhetetlen volt. Hosszú idő óta ez volt az a kulminált pont a nemzet életében, amikor a nemzet figyelmét felhívták arra, hogy igenis köze van az ősi Egyiptomhoz, és nem az északi népek gyűjtögető életét élte a hajdani hőskorban.

A „hivatalos tudomány” ezért a pantokrátor-párhuzamért szinte egyszerre, kórusban szisszent fel, és bemutatta a lejártás, a kirekesztés és negligálás magasiskoláját. A részletekbe ne menjünk bele. Nem ér annyit, hogy foglalkozzunk vele. A lényeg az, hogy a fellelt pantokrátor-ábrázolás helye mintegy 1600 éves kultuszhely. Ezek a korai keresztények, akiket általában koptoknak neveznek, valójában anakoréták voltak. Vezetőjük állítólag Thébai Remete Szent Pál, aki az egyiptomi barlanglakó, üldözött keresztények „fehér” rendjét megalapította. S most jön az, ami számunkra különösen érdekes! Aligha lehet véletlen az a tény, hogy erről a Remete Szent Pálról nevezte el Boldog Özséb azt a bizonyos pilisi pálos rendet.

Ezek a bizonyos thébai anakoréták az Apa-Anya-Fiú háromszentségét hirdették. És tagadták a római kereszténység erősen ószövetségi paulinikus tanait. Kereszténynek mondott hitelveikben az ősi napistenhit és a korai kereszténység eklektikus, a korábbi vallásokkal határozottan toleráns és fúziós világképe lüktetett. A katolikus egyház V. századi stabilizálódása után Európa- és Ázsia-szerre üldözte ezeket az eretneknek kikiáltott - mondjuk úgy - kiségyházakat. Ezért azok a városokból kimenekültek a sivatagba, a kő- rengetegekbe és a magas hegyek barlangjainak gyomrába. Ezért gyakori ragadványnevrük a barlangi remeték volt. Meglepő párhuzam, hiszen ugyanígy hívták egykor a Pilisben a magyar földre „született” a pálosokat. Nem elhanyagolható tény, hogy ebben az időben semmisítették meg a régről megmaradt, ősi könyvtárakat. Ekkor vesztek el a nem latin betűs korai keresztény iratok. Ez az oka annak, hogy a Krisztussal kapcsolatos egyiptomi és arámi nyelven írt dokumentumok feltűnően kevés száma maradt így rá a múlttól oly keveset tudó hálátlan utókorra.

De térjünk vissza ehhez a bizonyos megtalált pantokrátor-ábrázoláshoz. Ez az uralkodó Krisztus-ábrázolás sajátos jelképrendszere a pártus-avar keleti ornamentikának. De nyomai megtalálhatók a korai Árpád-kor templomi díszítőművészetében is. Miért is botránkyó ez a thébai pantokrátor- ábrázolás? Vajon miért?! Azért, mert első ránézésre is hasonlatos a magyar Szent Korona felső, uralkodó részén, közvetlenül a dőlt kereszt alatt lévő pantokrátor-ábrázoláshoz. Mind a két ábrázoláson az uralkodó Krisztus egy díszes trónuson ül, mégpedig hasonló kultikus pózban. A jobb kéz a keleti egyház áldást adó pozícióját mutatja.

De fogalmazhatunk úgy is, hogy a pártus birodalom üdvözlő pozícióját mutatja e kéz, mivel a két „mudra” közel hasonló. A szív felőli bal kéz csukott könyvet tart. Ami nem más, mint a hit és a törvény már becsukott, „kész” Könyve. Fejük fölött a szentek glóriája mutatja a dicsőséget, ami az uralkodó szent Krisztust jellemzi. A hármasság sugáryaláb a szent földi hármasság kiterjedésére utal. A Krisztus-isten jobb és bal oldalán kozmikus jelképek találhatók. A Nap és a Hold ott világol. A két égitest pontokkal teleszórt kozmoszban foglalt helyet.

Ezt a kozmikus hátteret csak hangsúlyozza a négyes határolytság. Az első egy vékony fekete sáv csak, a második már egy széles homoksárga, míg a harmadik egy hasonlóan vastag sötétebb barna sáv. Míg a legszélső és legvastagabb sávot egy negyedik kozmikus körlánc díszíti, amit e körök elválasztásaként kis „hármasságok” határolynak. Külön figyelmet érdemel az ülőszármoly mintája. Ez a négy égtáymotívum (a lent és fent, valamint „jobbra és balra” uralkodó Égi Király szimbóluma) igen ismert a keleti ornamentikában. Sőt ez a motívum megjelenik Árpád-kori pénzeinken, sőt bizonyos módosítással Erdély címerében is jelen van. A keleti-déli dominanciát hangsúlyozva a tekintélyt sugáryzó főalak alatt két sajátos egyenlő karú kereszt található, ami egyértelműen egy kereszténység előtti, keleti-déli tradíció jelenlétéről tanúskodik.

De térjünk vissza ahhoz a kozmikus östérhez, amiben a két domináns égitest megrajzolatott, és aminek a közepén a Világuralkodó Pantokrátor Krisztus található. Nos, ez az östér sajátos formájú a vallástörténetben és az ókori hagyományban igen nagy bizonyító súlyal esik a latba. Mégpedig azért, mert ez a tér nem kerek, mint azt az indogermán népek vallási hagyományában és az azt megöröklő görög és római tradíciókban oly eklatánsán nyomon követhető. De nem is a klasszikus „lapos kör” formát őrzi, ami egyes móraráb, illetve török térképeken és vallási hagyományban látható, megfigyelhető.

Ennek az östérnek a formája, ami a thébai Pantokrátort körbeveszi, az alsó és felső részén kicsúcsosodó, kihegyesedő sajátos forma. És ami különös ezen az ábrázoláson az az, hogy a Pantokrátor nem benne, hanem mintegy előtte van. Pontosabban fogalmazva: az östér előtt „uralkodik”, mintegy spirituális kapujává válik ennek a szent térnek. A Pantokrátor szármolya és természetesen az uralkodó lába,

valamint a szent jelet mutató jobb kéz kilép a hármasság köréből és a szent tér határáig, a körláncokig ér, jelezve, hogy uralja az egész látható és láthatatlan birodalmakat.

A szent teret tartó négyes szimbólum ikonográfiai és karakterisztikus magyarázata külön tanulmányt igényelne. Itt elég annyit megemlíteni, hogy ezek állandó mozgásban, mintegy életben tartják a kozmoszt a benne uralkodó Világuralkodóval együtt. Ennek az élő és a lelkektől fénylő kozmosznak az ideája pedig egyértelműen a kopt gnosztikus világkép része. Ebben az aranybarna Fény-vízben található meg a lelkes kozmosz, amit a Mindenható fénye tart életben és világosságban. Mert itt az Élet és a Világosság egyet jelent. S itt elérkeztünk a szakrális kozmoszt fenntartó négy Fényhez, amit négy angyal testesít meg.

Ők azok, akik a János Apokrifonja szerinti fénytermészetű élővízben, minden örökké élő dolgok otthonában tartják fent a szent egyensúlyt, Isten akaratát teljesítve. De térjünk vissza arra, hogy miért is botránykő Vörös Győző felfedezése. Egyrészt, mert bizonyítja azt a tényt, hogy az emberiség lelki-szellemi spirituális öröksége nem egy utólag kijelölt nyomvonal leegyszerűsített képét tükrözi vissza.

És főleg nem egyfajta lineáris fejlődést mutat, hanem éppen az ellenkezőjét. Erre jó példa Egyiptom történelme, ami egy minden előzmény nélküli kész kultúraként jelenik meg az ismert történelem színpadán, hogy aztán spirituális és fizikális értelemben is egyre fogyatékosabb, egyre kevesebb tudást és szellemi hagyományt felmutató birodalmak után végleg a sivatag porába vesszen. De ezt a fordított fejlődést alkalmazhatjuk a magyar történelemre is, ha nem is olyan plasztikus és egyértelmű formában, mint azt Egyiptom esete mutatta. Az István király előtti magyar vallási tradíció még ismerte a földdel és a világ szellemével való, ha úgy tetszik panteisztikus kapcsolatot.

Tudta, hogy Isten a fák otthonában, az erdőkben, a természet „vérénél”, a források és a természet alkotta barlangokban mindig otthon van, és felkereshető, hiszen mindezt ő teremtette. Mint az emberkéz építette épületekben. A régi magyar tudta, hogy ha gyógyítani kell, akkor a gyógyítanivalót (az embert) olyan gyógyszerrel kell kezelnie, ami az Isten teremtette természetből származik. Ezért régi javasaink, gyógyító asszonyaink ismerték és mindig a jövőre, utódaikra hagyományozták a gyógynövények, gyógyfüvek, gyógyító fák és gyógyító források titkát. Saját írásukban megőrizve mindezt az őseiktől tanult tudás titkát. Így volt ez mindaddig, míg:

„az idegen papok idegen tudása el nem égettette a régiek összes írását (a rovásírást) és máglyára nem küldte javasainkat, gyógyító asszonyainkat, régi írást tudó regőseinket és természetesen az ősi vallás papjait, táltosokat és a jövőlátó mágusbölcseket is, kik ismerték a múltat és féltették az új Istentől a népet”.

Valójában, mint azt tudjuk, nincsen új vagy régi Isten csak egy. Krisztus szeretetét gyilkolással és a régiek máglyára rakott tudásával terjeszteni nem lehet. Csak úgy, ahogy a pálosok tették: a múlt keresésével, annak feltárásával és a Nagyboldogasszony tiszteletével. Ezért szerették őket a többi rendnél sokkal jobban a hívő magyarok. Mos, itt az egyiptomi, pálos és a magyar Szent Koronán megtalálható Pantokrátor Krisztus az, ami egyesítette magában a régi tudást és azt a hitet, amit az özsébi ősi magyar pálos rend képviselt.

Itt az eddig fel nem tárt titok és a hivatalos felháborodás apropója. Vajon miért baj az, ha a nemzet észrevette, pontosabban felismerte, hogy köze van a régi és csodálatos Egyiptomhoz? Vajon miért probléma az, hogy egy magyar középkori rend spirituális tudása, szakrális emlékezete egyiptomi gyökerekkel rendelkezik és szellemisége Európától idegen? Vajon miért baj az, hogy a pálosokat erős „Boldogasszonyos” Mária-tiszteletük és legendás hazaszeretetük a nép széles rétegében a többi rend fölé emelte? Vajon miért olyan felháborító, ha egy Egyiptomban frissen fellelt anakoréta, feltehetően manicheus-gnosztikus kapcsolódású Világuralkodó Pantokrátor megegyezik a pálosok Atyaistenével és a magyar Szent Korona uralkodó pantokrátorával, ami a Szent Korona fizikális és mitikus tetején trónolva uralkodik ugyanazon ősi kozmosz felett?

Vajon miért olyan megdöbbentő és lehetetlen az a tény, hogy a magyar Szent Korona, ez a sajátos jegyeket magán viselő avar-hun keleti keresztény Szent Korona egyiptomi szakrális megfelelésekkel rendelkezik?

A vajonokból és a miértekből legyen itt most elég ennyi. A lényeg az, hogy itt az egyiptomi pantokrátor felfedezésével, a pálosok és a magyar Szent Korona kapcsolódásával a vallási tradíciónak egy a hagyományosnál jóval mélyebb rétegről hullott le a lepel és az idők sara. Itt már felsejlik az eredet útja. S lassan összeáll a kép...

Miért is vagyunk mi magyarok „közelebb” a keleti keresztényéghez, és még közelebb egy mára „összetört” harmadik, nevezzük azt szkíta vagy fehér kereszténységnek, mint a világhoz manapság oly közel álló nyugatihoz, és; az etruszkokhoz közelebb, mint a rómaiakhoz? Miért is vagyunk mi messzi, de mégis oly közel Egyiptomhoz, a kusitaákhoz, az „elveszett” szittyákhoz vagy éppen a kultúráteremtő sumérokhoz. A történelem egyik legnagyobb titka ez. De büszkén mondhatjuk, hogy ez a titok a mi titkunk is, az elvett múltú magyaroké..